

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Huizen
T.a.v. de heer J.P. Cnossen, secretaris
Postbus 5
1270 AA HUIZEN

Laan Corpus den Hoorn 200
9728 JS Groningen
Postbus 8006
9702 KA Groningen
Tel. 088-500 95 00
E-mail info@eshuis.com

Behandeld door: Erik Vriesen
Ons kenmerk: 2022.442
Datum: 2 december 2022

Betreft: Managementletter interimcontrole 2022

Geacht college,

Eshuis Registeraccountants heeft van de Raad van de gemeente Huizen de opdracht gekregen om de jaarrekening 2022 te controleren. Door middel van een opdrachtbevestiging is deze opdracht namens de Raad bevestigd. In die opdrachtbevestiging liggen de voorwaarden en het honorarium vast. Onderdeel van de controleopdracht is de interimcontrole. Deze is inmiddels afgerond en u leest onze bevindingen in de nu voorliggende managementletter. Een concept van deze brief is op 23 november 2022 met de portefeuillehouder besproken.

Binnen de gemeente Huizen is het gebruikelijk dat de managementletter met de jaarrekeningcommissie wordt besproken. Deze bijeenkomst is gepland voor 19 januari 2023.

De indeling van deze managementletter is als volgt:

1. Samenvatting interimcontrole 2022
2. Het controleproces 2022
3. Actuele ontwikkelingen
4. Aandachtspunten vanuit de jaarrekeningcommissie
5. Procesbevindingen
6. IT-omgeving & informatiebeveiliging
7. Voorbereiding jaarrekeningcontrole
8. Afsluiting

Wij bedanken de organisatie voor de medewerking die we bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben gekregen en we hopen dat de managementletter u ondersteunt bij het realiseren van verbeteringen in uw bedrijfsvoering.

1. Samenvatting interimcontrole 2022

Onderwerp	Bevindingen
Inrichting van de interne beheersing	De interne beheersing bij de gemeente Huizen is vergelijkbaar met het voorgaande jaar. Op procesniveau worden kleine stapjes vooruit gezet maar de beheersing gemeentebreed lijkt zich in een ontwikkelvacuüm te bevinden in de aanloop naar de rechtmatigheidsverantwoording. U kiest ervoor eerst de basis op orde te brengen alvorens de beheersing op proces overstijgend niveau aan te scherpen. Dat is op zichzelf een logische aanpak maar u loopt wel de kans daarmee vertraging bij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording op te lopen. Het personeelsverloop speelt hierin overigens ook een belangrijke rol.
Specifieke aandachtspunten vanuit de jaarrekeningcommissie	De jaarrekeningcommissie heeft een aantal aandachtspunten meegegeven voor de jaarrekeningcontrole. De betreffende aandachtspunten zijn het effect van ontwikkelingen in het sociaal domein (4.1), ontwikkelingen gerelateerd aan de rechtmatigheidscontrole (4.2) en het proces rondom de inkoopfunctie (4.3).
IT-omgeving en informatieveiligheid	De basis hygiëne voor het waarborgen van een betrouwbare werking van de geautomatiseerde systemen binnen de gemeente Huizen is op voldoende niveau. Het leveranciersmanagement is daarbij een goed voorbeeld, waarbij maandelijks een evaluatie van het technisch beheer plaatsvindt met de IT-leverancier. Het functioneel beheer is belegd bij de eigen, interne applicatiebeheerders. De gemeente Huizen moet nog verbeteren op het domein van logische toegangsbeveiliging en dan specifiek ten aanzien van het beheer van rollen en rechten binnen de diverse key applicaties.
Voortgang inkoopdossier	Met betrekking tot de rechtmatigheid van de inkooptransacties zullen we ook dit jaar niet tot een goedkeurende verklaring kunnen komen. De kans is groot dat het onrechtmatig ingekochte bedrag hoger uitvalt dan over 2021. De oorzaak hiervan ligt bij de onrechtmatigheid in de bestedingen van een groot IT contract en bestedingen op het gebied van het sociaal domein. De in 2022 ingezette verbeteracties en de inzet van meer formatie in de loop van het voorjaar leidt nog niet tot een zichtbare afname van de geconstateerde fouten.
Sociaal Domein	Onze detailcontroles in het sociaal domein laten zien dat de proceskwaliteit verbeterd is ten opzichte van 2021. Het aantal geconstateerde tekortkomingen is gedaald evenals de mogelijke financiële impact ervan.

2. Het controleproces 2022

Het reguliere proces van de accountantscontrole is door de jaren heen niet fundamenteel gewijzigd. Zoals gemeente Huizen van ons gewend is, kent de controle twee hoofdfasen, namelijk de interimcontrole en de eindejaarscontrole, naast diverse vormen van afstemming en overleg rondom deze beide hoofdfasen. Op die wijze organiseren we samen een effectief en efficiënt controleproces wat ons in met elkaar in staat stelt om de verschillende deadlines in uw P&C-cyclus te halen.

De interimcontrole is een voorbereiding op de jaarrekeningcontrole waarin de accountant zich een beeld vormt van de interne beheersing binnen de belangrijkste, voor de jaarrekening relevante, administratieve processen. Daarbij proberen we zoveel mogelijk al inzicht te krijgen in eventuele risico's en andere factoren die effect zouden kunnen hebben op de strekking van de controleverklaring. Bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zorgen de aanbestedingsregels de laatste jaren voor veel controlebevindingen en ook regelmatig voor niet-goedkeurende oordelen op het vlak van rechtmatigheid. Daar heeft gemeente Huizen ook ervaring mee.

Diverse keren hebben wij melding gemaakt van de voorgenomen wijziging in wetgeving die ervoor moet zorgen dat de gemeente Huizen (het college) zelf een rechtmatigheidsverantwoording gaat opnemen in de jaarrekening. Vervolgens wordt het accountantsoordeel beperkt tot een getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening, waarbij dan uw rechtmatigheidsverantwoording onderdeel is van de jaarrekening en dus valt onder ons getrouwheidsoordeel.

Het betreffende wetsvoorstel is inmiddels aangenomen in de Tweede en Eerste Kamer. De verwachte ingangsdatum is het boekjaar 2023, zodat wij ook bij de jaarrekening 2022 nog zowel een oordeel inzake de getrouwheid als een oordeel inzake de rechtmatigheid zullen afgeven.

De gemeente Huizen is voornemens haar formatie uit te breiden om de voorbereidingen op deze rechtmatigheidsverantwoording te treffen.

3. Actuele ontwikkelingen

3.1 Afrekening coronasteun in 2022

De financiële impact van de coronacrisis voor ondernemers, de cultuursector en sportverenigingen is voor gemeente Huizen meegevallen door de vele compensatieregelingen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld. Het college heeft van de Raad ruimte gekregen om door middel van maatwerkafspraken instellingen te ondersteunen. Het college voert dat uit onder de verplichting hierover te rapporteren aan de Raad. De effecten van corona zijn inmiddels in financiële zin overzichtelijk, maar de huidige inflatie en hoge energieprijzen zullen (mogelijk) nieuw maatwerk voor instellingen zoals het Huizer Museum, de Sijsjesberg en sportverenigingen noodzakelijk maken.

Wij vragen u de effecten over 2022 inzichtelijk te maken zodat de eventuele verwerking daarvan in de jaarrekening kan worden getoetst.

3.2 Effecten inflatie en energiecrisis op verbonden en gesubsidieerde partijen

Nederland kampt met een historisch hoge inflatie. De effecten van deze inflatie bezorgen alle gemeenten behoorlijk wat financiële risico's. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de oplopende rente, waardoor geld lenen duurder wordt. Tegelijkertijd zorgt de hoge inflatie ervoor dat investeringen meer kosten. Als de gemeente deze risico's (die ook spelen bij verbonden- en gesubsidieerde partijen) niet goed in beeld heeft, kunnen er onaangename verrassingen ontstaan.

Gemeente Huizen heeft in haar begroting 2023 een stelpost opgenomen waaruit de toekomstige prijsstijgingen kunnen worden opgevangen. Bij de vaststelling van de uitgangspunten inzake het beleid over toekomstige prijsstijgingen heeft gemeente Huizen besloten om geen trendmatige verhoging toe te passen, behoudens de contractuele verplichtingen. Dit geldt ook voor gesubsidieerde instellingen.

Voor enkele gesubsidieerde instellingen is de loonontwikkeling geïndexeerd als onderdeel van de stelpost voor toekomstige prijsstijgingen. Daarnaast is het uitgangspunt dat instellingen die hun eigen tarieven naar derden kunnen aanpassen geen prijscompensatie ontvangen. Voor 2023 is rekening gehouden met een prijsstijging van 5,9% en vanaf 2024 wordt rekening gehouden met 2,2%. Deze percentages zijn gedurende de behandelcyclus opgehoogd om recht te doen aan de huidige, historisch hoge, inflatie. Of dit voldoende zal zijn, moet blijken.

Naast de gemeenten hebben de inwoners last van deze inflatie en dat wordt het meest zichtbaar in de energierekening. De energierekening is dit jaar voor veel mensen sterk gestegen en zal - in afwachting van het aangekondigde prijsplafond - hoog blijven. Veel inwoners maken zich zorgen of zij hun rekeningen wel kunnen blijven betalen en een toename van het beroep op schuldhulpverlening en bijstand wordt langzamerhand zichtbaar.

Het Rijk wil de negatieve effecten van de hoge inflatie zoveel mogelijk dempen en trekt daar vele miljarden voor uit. Een deel ervan wordt via de gemeenten uitbetaald middels de energietoelage. De lasten daarvan over 2022 zullen separaat met het Rijk worden afgerekend.

3.3 Inrichting administratie en bewaking kosten opvang Oekraïners

Sinds de inval van Rusland in Oekraïne op 24 februari 2022 is een grote vluchtelingenstroom op gang gekomen, waardoor de gemeenten voor een opgave kwamen te staan voldoende opvangplekken te creëren. Maatwerk, noodopvang en private opvang waren allemaal nodig om de crisis het hoofd te bieden.

In korte tijd werd de noodopvang geregeld en werd het leefgeld geïntroduceerd. De omvang van de kosten zijn nu al opgelopen tot meer dan € 7 miljoen en het einde is nog niet in zicht. Bij de gemeente Huizen is de inrichting van de administratie en de bewaking op de kosten ten aanzien van het opvangen van Oekraïners, na een aanvankelijk rommelige beginfase, overzichtelijk en transparant vastgelegd. Er zijn duidelijk afspraken over de registratie van opvangplekken, opgevangen vluchtelingen en de financiële stroom die daar het gevolg van is. De verantwoording van deze kostenpost zal naar verwachting middels de SiSa-bijlage tot uiting komen in de jaarstukken. De gemeente Huizen ontvangt per gerealiseerde opvangdag een vast bedrag om de kosten te dekken. Naar verwachting zullen de kosten het te ontvangen bedrag niet overstijgen en dat zorgt ervoor dat de gemeente mogelijk wat overhoudt.

3.4 Invoering Wet Open overheid

De wet open overheid (Woo) is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo wordt in verschillende fasen ingevoerd omdat de het Rijk de diverse uitvoeringsvoorschriften nog in bewerking heeft en voor de implementatie tijd nodig is. Onder de Woo wordt het uitgangspunt dat informatie door inwoners en andere belanghebbenden kan worden opgevraagd vervangen door het principe dat bestuursorganen, dus ook uw gemeente, actief informatie moet publiceren tenzij zwaarwegende belangen zich daar tegen verzetten.

Dat betekent dat notulen, verslagen, rapporten en andere documenten eenvoudig toegankelijk gepubliceerd moeten worden bijvoorbeeld op uw website. Vanzelfsprekend mag u daarbij een afweging maken dat vanwege privacy aspecten of andere belangen informatie vertrouwelijk moet blijven. Daarbij geldt het uitgangspunt dat ook dan openbaarmaking zoveel mogelijk plaatsvindt en dat de betreffende informatie ten dele toch openbaar wordt. De Woo zal naar verwachting effecten hebben op de wijze waarop vergaderingen en besluiten worden geregistreerd, geagendeerd en genotuleerd.

In de praktijk is het daarbij nodig dat er een duidelijk kader is waarbinnen u deze afwegingen maakt, zodat deze afwegingen voor derden ook toetsbaar worden. Een dergelijk kader is er bij u momenteel nog niet. Daarnaast bent u vanaf 2022 verplicht om een openbaarheidsparagraaf op te nemen in uw jaarverslag waarin u beschrijft op welke wijze u omgaat met de Woo. Wij constateren dat binnen de organisatie al wel wordt gewerkt aan diverse procedures, maar dat nog geen duidelijk beeld bestaat bij de wijze waarop gerapporteerd kan worden en hoe een proces om de daarvoor benodigde informatie uit de organisatie op te halen kan worden ingericht.

Nog niet bij iedereen in de organisatie zijn de effecten van de Woo voldoende bekend. Wij adviseren u deze ontwikkelingen te monitoren zodat u komend voorjaar op tijd aan de rapportageverplichting kunt voldoen.

3.5 Omgevingswet

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen, zodat het straks eenvoudiger is om bouwprojecten te starten. De Crisis- en herstelwet (Chw) maakt dit nu al mogelijk, bijvoorbeeld door bestaande regels aan te passen. De Omgevingswet gaat na nieuw uitstel nu naar verwachting in op 1 juli 2023. Uw gemeente heeft in de programmabegroting 2022-2025 reeds rekening gehouden met dit onderwerp als onderdeel van de kaderstelling. Op basis van diverse berichten alsmede besprekingen met andere decentrale overheden merken wij dat de invoering van deze wet en met name de beheersing van de onderliggende (IT) processen tot uitdagingen leidt, bijvoorbeeld in relatie tot personele inzet en kennismanagement. Wij vragen uw aandacht voor het nauwgezet volgen van de landelijke ontwikkelingen en te trachten hier op voor te sorteren door uw bedrijfsvoering op passende wijze aan te passen aan de vereiste taken.

3.6 Perspectief 2026

Tot en met 2025 krijgen gemeenten en provincies meer geld van het Rijk voor de uitvoering van hun taken. Dit jaar krijgen gemeenten € 32,6 miljard en dat loopt op naar € 37,2 miljard in 2025. In 2026 moeten gemeenten weer miljarden inleveren, al is het "ravijn", de teruggang in het financieel perspectief van gemeenten vanaf 2026, iets minder diep geworden. Voor gemeenten wordt in de meicirculaire en septembercirculaire ook duidelijk hoe de nieuwe verdeling van het gemeentefonds uitpakt, zoals dat vanaf 2023 gaat gelden. Tussen 2023 en 2025 gaat er door die herverdeling geen enkele gemeente financieel op achteruit. De minister heeft gekozen voor een geleidelijke invoering van de nieuwe herverdeling van het gemeentefonds, zodat gemeenten daar langzaam aan kunnen wennen. Voor gemeenten die er nu al financieel slecht voor staan en veel inwoners hebben met een zwakke sociaaleconomische positie worden de nadelige financiële effecten extra verzacht. Dat geldt ook voor sterk vergrijzende gemeenten.

Gemeenten zijn via de VNG nog met het Rijk in gesprek om het "ravijn" nog verder te dempen. Zo volgt uit de septembercirculaire dat er in 2026 door het Rijk eenmalig € 1 miljard beschikbaar wordt gesteld. Hoe deze ontwikkelingen uiteindelijk uitpakken voor de gemeente Huizen is nog onzeker.

4. Aandachtspunten vanuit de jaarrekeningcommissie

4.1 Sociaal domein

4.1.1 Risicogerichte aanpak

Afgelopen zomer hebben we met u de mogelijkheden besproken om slimmer en efficiënter controles in te richten binnen het sociaal domein. De verantwoordingsrisico's, onze controlerisico's en de grote hoeveelheid data in de systemen van de gemeente en de controles en onderzoeken zijn in samenhang bekeken en dat leidt tot nu nieuwe inzichten en een andere interne controleaanpak.

Bij de nieuwe interne controleaanpak wordt veel meer gebruik gemaakt van de beschikbare gegevens en de mogelijke inconsistenties daartussen. U heeft aangegeven daarbij ook nadrukkelijk de gegevens van externe partijen zoals het inlichtingenbureau te willen gebruiken, zodat die onderdeel worden van uw risicogerichte controles.

Het opzetten van dit nieuwe systeem kost tijd, maar de organisatie geeft aan dat er voldoende vertrouwen is in een succesvol traject, misschien al voor 2022. De interimcontrole kwam echter te vroeg om al van de uitkomsten van dit proces kennis te nemen. Tijdens de interimcontrole hebben wij de betrouwbaarheid van de uit het systeem gegenereerde overzichten vastgesteld middels datavalidatie. Hierbij hebben wij vastgesteld dat de in het systeem ingevoerde gegevens overeenkomen met de documenten in het zaakstelsel. Tevens hebben wij controles met behulp van data-analyse uitgevoerd, hieruit zijn geen afwijkingen naar voren gekomen.

De aanvullende gegevensgerichte controles met betrekking tot uitkeringsverstrekkingen zullen wij eind van dit jaar / begin volgend jaar uitvoeren, na afstemming met de betrokken medewerkers.

Dat betekent dat we eventuele bevindingen hieruit in het accountantsverslag bij de jaarrekening zullen opnemen.

4.1.2 Prestatielevering

De controle of de gedeclareerde zorg daadwerkelijk is geleverd, is één van de toetspunten in het controleprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet. De controle op prestatielevering voor regionaal geleverde zorg wordt uitgevoerd door de Regio Gooi en Vechtstreek. De lokaal geleverde zorg wordt door de consultants en inwoners samen geëvalueerd tijdens heronderzoeken of periodiek geplande contactmomenten. Wij adviseren om steekproefsgewijs gedurende het jaar de prestatielevering vast te stellen door bijvoorbeeld telefonisch enquêtes af te nemen bij inwoners.

4.1.3 Indicaties met terugwerkende kracht

In de Wmo 2015 en Jeugdwet is niets vastgelegd over het verstrekken van een vergoeding met terugwerkende kracht. De wet biedt daarmee in principe de ruimte voor de gemeente om met terugwerkende kracht tot verstrekking over te gaan. De gemeente kan in de verordening Sociaal Domein hierover zelf nadere bepalingen opnemen. Om beter te kunnen sturen op kosten adviseren wij de gemeente om in de verordening Sociaal Domein kaders op te stellen over het toekennen van indicaties met terugwerkende kracht, uitgezonderd crisis hulp.

4.1.4 WMO

In de Wet Wmo staat dat van burgers die een aanvraag doen voor een Wmo-voorziening de identiteit moet zijn vastgesteld aan de hand van een geldig document. Op basis van de geregistreerde identiteitsbewijzen in de applicatie hebben wij vastgesteld dat in alle gevallen de identificatie juist heeft plaatsgevonden.

In de verordening maatschappelijke ondersteuning van de gemeente Huizen is vastgelegd dat altijd een verslag of plan moet worden opgesteld met de cliënt waarin de gemaakte afspraken en de verplichtingen zijn vastgelegd. De gemeente vindt het passend dat het college en de cliënt dit plan ondertekenen. Uit onze controle is gebleken dat niet in alle gevallen het plan door beide partijen wordt ondertekend. Wij adviseren u om dit onder de aandacht van de consultants te brengen en te onderzoeken of in de applicatie kan worden geregistreerd op welke datum het plan door partijen voor akkoord is ondertekend.

De Wmo bepaalt dat het college binnen twee weken na de ontvangst van de aanvraag de beschikking moet afgeven. Uit de door ons uitgevoerde controles is gebleken dat meerdere malen een beschikking met terugwerkende kracht is afgegeven.

Het niet ondertekenen van het plan en het afgeven van beschikkingen met terugwerkende kracht zijn procesmatige tekortkomingen. In deze gevallen is de rechtmatigheid van de geleverde zorg wel aangetoond.

4.1.5 Jeugdwet

Uit de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden blijken geen tekortkomingen ten aanzien van de verstrekkingen in het kader van de Jeugdwet.

4.3 Ontwikkelingen gerelateerd aan de rechtmatigheidscontrole

Het college van de gemeente Huizen moet per verslagjaar 2023 zelf in de jaarrekening verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. De accountant beperkt zich dan tot een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Vorig jaar hebben wij aangegeven dat de kaders en de regelgeving inmiddels voldoende zijn uitgekristalliseerd om de voorbereidingen te kunnen treffen. Uw organisatie is ook al met de voorbereidingen begonnen door voor alle processen een procesbeschrijving op te stellen. Maar de rechtmatigheidsverantwoording vraagt ook afstemming tussen het college en de Raad. Met name als het gaat over de kaderstelling en informatievoorziening is het belangrijk daar niet te lang mee te wachten.

Het gaat dan bijvoorbeeld over de vaststelling van het normenkader, de verantwoordingsgrens, de wijze waarop de interne organisatie van de verantwoording is vormgegeven en eventuele tussentijdse informatievoorziening aan de Raad plaatsvindt. In januari 2023 zal de Raad van de gemeente Huizen de nota van uitgangspunten behandelen, waarin ook kaderstelling met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording is verwerkt.

Voor de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording is door de afdeling Financiën in februari 2021 een projectplan opgesteld. Onderdeel van dit projectplan is het Intern controleplan 2021-2022. In september 2022 is een voortgangsrapportage opgesteld. Er is sprake van een groeimodel waarin de organisatie toegroeit naar volwassenheid op het gebied van interne controle. In 2022 is, net als voorgaand jaar, enkel in het sociaal domein een volwaardige interne controlefunctie aanwezig. Voor de overige kernprocessen moet dit nog steeds worden ingericht. Er zal voor de genoemde processen op basis van een risicoanalyse een specifiek controleprogramma moeten worden geschreven en uitgevoerd.

4.4 De inkoopfunctie

In de aanbestedingswet is de Europese aanbestedingswetgeving verwerkt. Voor aanbesteding van leveringen en diensten is de Europese grens in 2022 € 215.000. Boven deze grens is, behoudens uitzonderingen, een Europese aanbesteding verplicht.

De Europese regelgeving kent een classificatie van leveringen en diensten (de zogenaamde CPV-code), waarmee de vergelijkbaarheid van transacties is vastgelegd. Dergelijke vergelijkbare (voorgenomen) transacties dienen te worden samengeteld om de waarde van de opdracht te bepalen die aan de Europese grenzen moet worden getoetst. Van belang is dan dat er aan de voorkant zoveel mogelijk inzicht is in de voorgenomen inkoopstromen. Een verplichtingenregistratie, contractenregister en inkoopstartformulieren zijn daarbij voorbeelden van instrumenten die kunnen worden gehanteerd.

De gemeente Huizen heeft de inkoopbevoegdheid decentraal belegd bij de afdelingen. De uitdaging voor de organisatie is hoe er wordt gewaarborgd dat het juiste aanbestedingsproces wordt gevolgd en hoe wordt gewaarborgd dat alle contracten op een uniforme wijze worden vastgelegd in een contractenadministratie.

Het inkoopstartformulier is het middel dat bij u ervoor moet zorgen dat de juiste aanbestedingsprocedure wordt gevolgd. We hebben geconstateerd, in lijn met voorgaand jaar, dat handhaving op het gebruik van deze formulieren niet plaatsvindt.

Het risico van de mogelijke onrechtmatigheid van inkopen is hiermee aan de voorkant niet afgedekt. Ook het ontbreken van een volledige contractenadministratie is een risico voor de organisatie. Wij begrijpen dat dit een belangrijk aandachtspunt is voor de organisatie, maar dat door de decentrale structuur het moeilijk te waarborgen is dat de contracten juist, volledig en tijdig worden geregistreerd. De organisatie loopt hierdoor een risico dat niet alle verplichtingen in beeld zijn, er niet tijdig wordt aanbesteed of lopende contracten niet tijdig wordt stopgezet of verlengd.

Om rechtmatigheid op inkopen inzichtelijk te maken, is het noodzaak om periodiek een spendanalyse achteraf op te stellen. Dit is een tijdrovende klus en dit betreft een analyse die slechts periodiek kan worden gemaakt. U bent momenteel bezig met het opstellen van een tussentijdse spendanalyse, maar op basis van gesprekken die wij hebben gevoerd met de inkoopfunctie in combinatie met inspectie van het inkoopboek is het een reëel scenario dat over 2022 geen goedkeurend oordeel kan worden afgegeven over het aspect rechtmatigheid. De belangrijkste oorzaak betreft het contract met IT-leverancier dat vanaf 1 januari 2022 is ingegaan. Dit contract is middels een 1 op 1 gunning overeengekomen, terwijl de uitgaven van meer dan € 1,0 miljoen op dit contract in 2022 alleen al boven de Europese grens komt.

Inmiddels is de gunning vanaf 26 oktober 2022 gepubliceerd en zijn geen reacties ontvangen. Dat neemt niet weg dat over het voorliggende deel van het jaar de uitgaven onrechtmatig zijn. Daarnaast loopt de gemeente Huizen, net als voorgaand jaar, risico op onrechtmatige bestedingen in het sociaal domein.

5 Procesbevindingen

Bij het uitvoeren van de interimcontrole hebben wij naast nieuwe ontwikkelingen binnen de gemeente Huizen ook oog voor de follow up op adviezen, aanbevelingen en opmerkingen uit eerdere jaren. Net als voorgaand jaar, heeft de organisatie een reactie gegeven hoe zij is omgegaan met deze bevindingen. Daaruit blijkt dat de organisatie serieus werk maakt van de bevindingen en bewuste keuzes maakt inzake de nodige vervolgacties. De observaties vanuit de procesanalyse en vanuit enkele verrichte detailcontroles delen wij hierna met u.

5.1 Tussentijdse informatievoorziening

Wij verwachten ten aanzien van de tussentijdse informatievoorziening dat het college de Raad adequaat informeert over essentiële wijzigingen in beleid, de voortgang van de afgesproken activiteiten, de behaalde inhoudelijke resultaten en de ontwikkelingen in de baten en lasten in het boekjaar. Ook een vooruitblik in de vorm van een prognose voor het jaar als geheel alsmede een nadere duiding van de afwijkingen ten opzichte van de begroting in termen van structurele en incidentele oorzaken hoort hierin een plek te hebben.

In de financiële verordening is opgenomen dat het college drie keer per jaar een tussentijdse financiële rapportage voorlegt aan de Raad. We zien net als bij veel andere gemeenten een beeld waarbij de kosten stijgen op veel beleidsterreinen, veelal door de effecten van de Covid-19 crisis. In de bestuursrapportage is hier rekening mee gehouden door per programma de aan corona gerelateerde baten en lasten apart inzichtelijk te maken.

In het raadsvoorstel bij de begroting 2023 heeft het college een actualisatie opgenomen over het lopend jaar. Het jaar 2022 sluit in dit voorstel met een saldo van € 0,6 miljoen negatief in het meeste waarschijnlijke perspectief. Een decemberactualisatie volgt nog. Daarmee voldoet het college aan de verplichtingen uit de verordening en ligt de gemeente Huizen op koers om binnen de gestelde kaders van haar begroting te blijven.

5.2 Volledigheid van de opbrengstverantwoording

In de voorgaande management letters hebben wij aangegeven dat de borging van de volledigheid van de opbrengstenverantwoording in de lijn voor verbetering vatbaar is. Wij hebben geconstateerd dat er in opzet middels een intern controleplan of werkinstructies voldoende controlemaatregelen zijn ingebouwd om de juistheid en de volledigheid van de belastingopbrengsten te waarborgen. Een belangrijke controle betreft de invoer van de tarieven in de applicatie op basis van de vastgestelde verordeningen voor boekjaar 2022.

Net als voorgaande jaren hebben wij voor diverse deelstromen kunnen vaststellen dat door middel van bestandsanalyses, aansluitingen, controle op kwijtscheldingen, controle op leegstand, een analyse op de opbrengstprognoses en een controle op de definitieve kohieren voldoende maatregelen getroffen zijn om de volledigheid en rechtmatigheid van de baten te kunnen vaststellen.

Dat geldt echter nog niet voor de deelstromen rondom omgevingsvergunningen en leges burgerzaken.

Specifiek voor omgevingsvergunningen vragen wij de aandacht voor ons advies van vorig jaar om periodiek de aansluiting te maken tussen de ingediende aanvragen en de goedgekeurde aanvragen waaruit opbrengst wordt gegenereerd om vervolgens een juistheidscontrole uit te voeren op de aanvragen die niet hebben geleid tot een vergunning. Deze aansluiting is een onderdeel van de controle op de volledigheid van de opbrengsten omgevingsvergunningen.

5.3 Personeel

Een beheerst personeelsproces zorgt ervoor dat uitsluitend geautoriseerde mutaties worden doorgevoerd, waarbij als belangrijke waarborg geldt dat er een vier-ogenprincipe op de verwerking van de mutaties is ingeregeld. Daarnaast is het belangrijk om maandelijks, alvorens de salarisbetaling uit te voeren, te analyseren in hoeverre wijzigingen in de salarisadministratie aansluiten met de werkelijkheid. Dat kan door middel van het hanteren van een standenregister.

Met het standenregister kan de medewerker salarisadministratie looncomponenten op personeelsniveau van meerdere perioden met elkaar vergelijken. Momenteel is een dergelijke maatregel nog niet geïmplementeerd.

Ten tijde van de interimcontrole hebben wij een eerste uitvraag verricht om detail werkzaamheden naar voren te halen. In overleg met de personeelsafdeling hebben wij de detail werkzaamheden uitgesteld tot aan de jaarrekeningcontrole. Wij zullen daarom in ons accountantsverslag hierop terugkomen.

5.4 Factuurafhandeling en betalingsverkeer

In het totale inkoopproces is functiescheiding tussen bestelling, ontvangst van goederen / vaststelling van prestatielevering en betaling een basisvoorwaarde voor een juiste verwerking van de transacties en de facturen. Een adequate factuurcontrole, inclusief een zichtbare vaststelling dat de goederen, werken, of diensten zijn geleverd, voorkomt dat er ten onrechte wordt betaald. Een belangrijke beheersmaatregel binnen uw organisatie is het toepassen van de budgethoudersregeling, waarbij de autorisatie van een factuur dient plaats te vinden door een daartoe gemandateerde budgethouder. In de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben wij hierin geen afwijkingen gevonden.

Een ander belangrijk onderdeel van de regeling budgethouderschap is de toetsing op de prestatielevering. Om de administratieve lasten in de hand te houden kunt u een ondergrens hanteren. Daarmee accepteert u dat bij facturen met een waarde lager dan de ondergrens de controle minder diepgaand is. U heeft op dit punt nog geen beleid en daarmee ook geen ondergrens vastgesteld. Dat betekent dat ook bij kleinere bedragen de prestatielevering moet worden gedocumenteerd. We zullen bij de jaarrekeningcontrole onderzoeken of bij de geselecteerde facturen documentatie inzake de prestatielevering toereikend is.

Wij adviseren u om het beleid met ondergrens voor de prestatielevering zo spoedig mogelijk vast te stellen en de controle op de documentatie van de prestatielevering uit te voeren. Daarbij adviseren wij u ook om te beoordelen hoeveel facturen u niet diepgaand beoordeelt bij het instellen van deze grens. Daarop kunt u uitzonderingen maken op bepaalde gebieden, of het bedrag lager vaststellen wanneer u van mening bent dat een te groot gedeelte van de facturen beneden de ondergrens valt. Voor iets meer achtergrond en advisering op dit punt verwijzen wij u naar de notitie vastlegging en onderbouwing prestatielevering bij inkopen door decentrale overheden van de commissie Bedrijfsvoering Auditing Decentrale Overheden van medio 2020.

De betaalapplicatie van de BNG is dusdanig ingericht dat het vier-ogenprincipe bij iedere betaling is afgedwongen middels eerste- en een tweede handtekening. Naast de BNG heeft de gemeente ook bankrekeningen bij de ING bank en de Rabobank. De omvang van het aantal transacties bij de ING bank en de Rabobank is, net als in voorgaande jaren, echter beperkt over het jaar. Wij hebben vastgesteld dat toegang tot deze betaalapplicaties is voorbehouden aan medewerkers waarvoor dit passend is bij de functie. Wel ontbreekt een zichtbare periodieke toets of wijzigingen tijdig en correct zijn doorgevoerd.

5.5 Kas

Wij hebben vorig jaar in de managementletter gerapporteerd dat de kasinstructie van gemeente Huizen is verouderd. Een voorbeeld is dat er in de kasinstructie wordt gesproken over guldens in plaats van euro's. Tegelijkertijd is de invloed van contant geld alleen maar toegenomen.

Vanwege de vluchtelingen uit Oekraïne, is gemeente Huizen verantwoordelijk voor het uitgeven van leefgeld. De vluchtelingen hebben voor het afsluiten van een bankrekening een officieel paspoort nodig. Een fors aantal vluchtelingen ontvangt het leefgeld contant. Oekraïners komen hiervoor eens in de 14 dagen naar het gemeentehuis om het contant geld in ontvangst te nemen. Er is wel een forse groei in het aantal Oekraïners die over een bankrekening beschikken. Het gaat nu nog om circa 35 Oekraïners die in contanten krijgen uitbetaald.

Bij het kasbeheer en dan met name de kasstortingen hebben wij, net als in voorgaande jaren, geconstateerd dat er veel bevoegdheden bij de kassier belegd zijn. De kassier registreert, controleert en stort de contante geldstroom af. Niet in alle stappen in het proces is de functiescheiding voor ons zichtbaar. Wij adviseren u hier kritisch op te zijn.

5.6 Subsidieverstrekking en prestatieverlevering

Bij gemeente Huizen bestaat er geen overkoepelende afdeling subsidies. De beheersing op de verstrekte subsidies en de naleving van de algemene subsidieverordening is de verantwoordelijkheid van elke afdeling afzonderlijk. Afdeling financiën houdt wel controle op de verstrekte subsidies, maar de vastlegging hiervan is niet zichtbaar.

In de algemene subsidieverordening is geen algemene richtlijn (kader) opgesteld waarin eisen worden gesteld aan de wijze waarop instellingen verantwoording afleggen over de (maatschappelijke)prestaties die zij hebben geleverd. Op basis van een interne notitie is afgesproken met de instellingen dat bij subsidies van meer dan € 100.000 een tussentijdse rapportage moet worden ingeleverd. Duidelijke monitoring hierop hebben wij niet aangetroffen. Daarnaast constateren wij dat in de subsidiedossiers geen expliciete beoordeling vastligt over de geleverde prestaties en de eventuele afwijkingen daarin. Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole in het komend voorjaar is een dergelijke beoordeling wel nodig als onderbouwing van de verantwoorde lasten. Eventuele bevindingen zullen we in ons accountantsverslag melden.

5.7 Sociale Zaken

5.7.1 Autorisaties in relevante applicaties

In de applicatie van sociale zaken wordt de beschikking / toewijzing geautoriseerd door de klantmanager en vervolgens een werkstap in de workflow toegewezen aan de administratie. Medewerkers met de rol 'Administratie Pwet' kunnen de gegevens van de uitkering wijzigen en verwijderen. Hoewel de toegang tot deze applicaties door middel van Single Sign On en tweewegauthenticatie is beveiligd, is ook belangrijk dat, eenmaal ingelogd, de toegekende rechten in de applicaties, op basis van noodzaak worden toegekend. Daarvoor zijn autorisatiematrices nodig.

De gemeente Huizen heeft geen autorisatiematrix voor de verschillende applicaties opgesteld. Hierdoor bestaat het risico dat aan medewerkers rechten worden toegekend in applicaties waarvoor zij op grond van de functie geen rechten nodig hebben. Wij adviseren om op korte termijn autorisatiematrices per applicatie op te stellen en de autorisatie volgens deze matrices in de verschillende applicaties in te richten.

Uit het autorisatieoverzicht van de relevante applicaties blijkt dat 22 gebruikers de rol 'applicatiebeheerder' hebben, hierdoor hebben zij ruime bevoegdheden om tabellen, gebruikers en processen te wijzigen. Wij adviseren de gemeente om het aantal applicatiebeheerders te beperken tot maximaal drie medewerkers en deze rol toe te kennen aan medewerkers die niet betrokken zijn bij processen in het Sociaal Domein en Sociale Zaken.

In applicaties zijn het aantal medewerkers met een rol als administrator of applicatiebeheerder beperkt, maar wordt gebruikt gemaakt van algemene gebruikersprofielen voor deze rollen. Wij adviseren om alleen medewerkers die in dienst zijn van de gemeente Huizen gebruikersrechten toe te kennen en geen gebruik te maken van dummy gebruikers.

Wij adviseren de gemeente om maandelijks een controle uit te voeren op de mutaties door applicatiebeheerders aan de hand van logfiles om de rechtmatigheid van de mutaties vast te stellen.

5.7.2 Participatiewet

Ook voor de controle van de verstrekkingen uit hoofde van de Participatiewet hebben wij een risicogerichte controleaanpak besproken, zoals hierboven in paragraaf 4.1.1 beschreven. Uit de door ons uitgevoerde controles blijken geen afwijkingen. De aanvullende gegevensgerichte controles met betrekking tot uitkeringsverstrekkingen zullen wij eveneens begin volgend jaar uitvoeren en de uitkomsten hiervan opnemen in het accountantsverslag.

5.7.3 Leefgeld Oekraïners

Oekraïense ontheemden die zijn geregistreerd en verblijven in één van de opvanglocaties van de gemeente of op een particulier opvangadres in gemeente Huizen hebben recht op leefgeld, in het kader van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne. De meeste vluchtelingen worden in de gemeente opgevangen in Hotel Newport. Van de vluchtelingen in de opvanglocaties van de gemeente is duidelijk wanneer deze terugkeren naar hun vaderland of verhuizen naar een andere locatie. Voor vluchtelingen die zijn opgevangen bij particulieren is de verblijfstatus niet duidelijk, waardoor het risico bestaat dat de gemeente leefgeld uitbetaalt terwijl de vluchtelingen niet meer in de gemeente verblijven.

5.7.4 Energietoeslag

Inwoners van de gemeente zonder een (bijstands)uitkering, bijzondere bijstand of een andere minimaregeling kunnen een energietoeslag aanvragen. Inwoners met een inkomen dat niet hoger is dan 120% van de toepasselijke bijstandsnorm komen voor de toeslag in aanmerking.

Bij zelfstandigen is het geschatte gemiddeld netto inkomen in de drie maanden voorafgaand aan de peilmaand bepalend voor het bepalen van het inkomen. Qua rechtmatigheid bestaat het risico dat de schatting te laag is en onterecht energietoeslag wordt toegekend. Andersom kan het inkomen te hoog worden geschat waardoor de aanvraag voor energietoeslag wordt afgewezen. Toekenning op basis van de feitelijke (lagere) inkomsten achteraf mag niet. De regeling voor zelfstandigen wordt door gemeente Hilversum uitgevoerd, maar wij wijzen u erop dat u zelf eindverantwoordelijk blijft voor de rechtmatigheid van deze toekenning.

5.8 Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn bedoeld om bijvoorbeeld correctieboekingen of schattingen op de juiste wijze in de periodecijfers of de jaarrekening te verwerken. Memoriaalboekingen kunnen hiermee bijdragen aan een betere informatievoorziening. Indien memoriaalboekingen niet worden gecontroleerd door middel van het vier-ogenprincipe kunnen er ook onjuistheden ontstaan in de periodecijfers of de jaarrekening.

Wij hebben tijdens de interimcontrole het proces omtrent de memorialen in opzet en bestaan beoordeeld. Wij hebben kunnen vaststellen dat er in opzet en bestaan een vier-ogenprincipe wordt gehanteerd. Daarnaast hebben wij een tussentijdse controle op de memorialen verricht en hierbij geen afwijkingen geconstateerd.

6 IT-omgeving & informatiebeveiliging

Een betrouwbare werking van de geautomatiseerde systemen draagt bij aan de doorontwikkeling van processen zodat gemeente Huizen toekomstbestendig kan (blijven) opereren en daarmee risico's op effectieve en efficiënte wijze mitigeren. De relevante applicaties in scope voor de jaarrekeningcontrole zijn gerelateerd aan het financieel pakket, het belastingproces, het sociaal domein, sociale zaken, de salarisadministratie alsmede de betaalapplicatie.

De beheersing van de IT-omgeving kan worden onderverdeeld in de volgende onderwerpen: informatiebeveiliging, logische toegangsbeveiliging, wijzigingenbeheer, continuïteitsbeheer en leveranciersmanagement.

6.1 Informatiebeveiligingsbeleid

De gemeente Huizen beschikt over een strategisch informatiebeveiligingsbeleid uit 2020. Dit beleid wordt iedere drie jaar geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. De verwachting is dat het informatiebeveiligingsbeleid in 2023 het beleid weer opnieuw zal worden bijgesteld voor de aankomende drie jaar. Het informatiebeveiligingsbeleid is onder andere gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (hierna: BIO). De BIO is een gemeenschappelijk normenkader voor de beveiliging van de informatie(systemen) van de overheid.

De gemeente Huizen voldoet nog niet aan alle beleidseisen vanuit de BIO. Het gaat om in totaal 114 maatregelen die worden voorgeschreven. Het is belangrijk dat er voldoende (structureel) budget en formatie wordt vrijgemaakt om deze maatregelen te kunnen implementeren en onderhouden. De Raad heeft middelen beschikbaar gesteld om blijvend additionele formatie te kunnen inzetten. Bij de jaarrekeningcontrole zullen we nagaan in hoeverre het informatiebeveiligingsbeleid is geactualiseerd.

6.2 Logische toegangsbeveiliging

De gemeente Huizen beschikt over wachtwoordvereisten voor haar systemen die zijn afgeleid van de BIO. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij een externe partij. Logische toegangsbeveiliging is breder dan alleen het voldoen aan de wachtwoordvereisten. Door middel van identificatie, authenticatie zorgt gemeente Huizen ervoor dat een persoon, organisatie of IT-voorziening uitsluitend gebruik kan maken van applicaties, waarvoor deze door middel van een aanvraagproces toegangsrechten heeft verkregen. Het onderdeel identificatie en authenticatie voor applicaties wordt extern beheerd.

Hierdoor heeft de gemeente Huizen zelf geen direct zicht op de wijze waarop dit beheer plaatsvindt. Belangrijk is dat een koppeling bestaat tussen de centrale directory en de diverse applicaties zodat profielen, rollen en rechten op elkaar afgestemd kunnen worden.

Elke afdeling kent minimaal twee applicatiebeheerders, die verantwoordelijk zijn voor het uitdelen van de juiste autorisaties. Minimaal één keer per jaar controleert de functioneel beheerder de rechten en rollen in de applicaties op juistheid, maar deze controle wordt niet zichtbaar vastgelegd. Daarnaast mist er voor alle applicaties een vastgestelde autorisatiematrix, waardoor een norm ontbreekt. Wij adviseren een autorisatiematrix per applicatie vast te stellen en deze periodiek te actualiseren. Daarnaast adviseren wij om de controle op de juiste autorisatie te laten uitvoeren door een medewerker, onafhankelijk van het proces rondom het autorisatiebeheer. Wij hebben vastgesteld dat hiervoor geen formeel proces is ingeregeld.

6.3 Wijzigingenbeheer

De gemeente Huizen kent afgerond ongeveer 200 verschillende softwarepakketten en -applicaties. Wijzigingen daarin komen regelmatig voor.

Sommige wijzigingen hebben meer impact dan anderen. Belangrijk is om hierbij hard onderscheid te maken tussen standaard en complexe wijzigingen. De standaardwijzigingen kennen een lager risico en worden vaak door de softwareleverancier centraal verzorgd. Complexe wijzigingen zouden dan nadrukkelijk getest en geautoriseerd moeten worden voordat deze in de productie omgeving worden geïmplementeerd.

Wij hebben vastgesteld dat er in 2022 een nieuw werkproces is geïntroduceerd waarin in verschillende stappenplannen zijn beschreven over hoe verschillende soorten wijzigingen het proces moeten worden doorlopen. Daarnaast is er in het werkproces ook aandacht voor de rollen, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Op basis van onze werkzaamheden constateren wij echter dat nog niet iedere medewerker binnen de organisatie op deze manier werkt.

Wij hebben overigens geen indicaties aangetroffen dat er in 2022 incidenten in applicaties met een significante impact op de jaarrekening van de gemeente Huizen hebben plaatsgevonden.

6.4 Continuïteitsbeheer

De omgeving van de gemeente Huizen draait op Microsoft Azure. De back-up faciliteit wordt door een functionaliteit in Azure aangeboden. De back up procedure waarborgt dat volledige snapshots van alle servers worden geregistreerd. Er wordt een alert gegenereerd en per mail verstuurd aan de systeembeheerder wanneer de back-up foutief is verlopen.

Wij hebben begrepen dat er nog geen volledige back-up recovery test is uitgevoerd, maar dat recovery tests wel op onderdelen plaatsvindt. Er hebben zich in 2022 geen incidenten met impact op de IT-omgeving van gemeente Huizen voorgedaan.

6.5 Leveranciersmanagement

De gemeente Huizen maakt in belangrijke mate gebruik van een serviceorganisatie met betrekking tot het technisch beheer van haar IT-omgeving. De IT-leverancier is onder andere verantwoordelijk voor het leveren van de ICT-Infrastructuur inrichting, die voldoet aan passende niveaus qua beschikbaarheid, stabiliteit, schaalbaarheid, flexibiliteit en informatieveiligheid. Al deze afspraken zijn opgenomen in een Service Level Agreement en hierover wordt maandelijks een Service Level Rapportage voor aangeleverd. Wij hebben vastgesteld dat deze Service Level Rapportage ook wordt geëvalueerd. Vorig jaar gaf gemeente Huizen aan dat de wens bestaat om nog concretere afspraken vast te leggen, die zijn gebaseerd zijn op normen zoals zijn opgenomen in het strategisch IT-beleid.

Echter zijn deze normen nog niet door de gemeente Huizen gedefinieerd in haar strategisch IT-beleid. Wij adviseren de gemeente om in haar strategisch IT-beleid aandacht te hebben voor haar beleid rondom leveranciersmanagement om vervolgens de afspraken met de IT leverancier hier op af te stemmen.

6.6 AVG

De gemeenten moeten zich aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG) houden. Zo mogen gemeenten niet meer gegevens gebruiken dan noodzakelijk. En mogen gemeenten de verzamelde persoonsgegevens niet zomaar voor een ander doel gebruiken. Ook moeten gemeenten de verzamelde persoonsgegevens goed beveiligen. Verder moeten gemeenten burgers goed informeren over wat zij met hun gegevens doen. De gemeente Huizen is van mening dat zij geen grote risico's loopt ten aanzien van AVG. Echter hebben wij nog geen inzicht gekregen in het datalekregister over 2022. Wij zullen derhalve per jaareinde terugkomen op de status rondom AVG.

7 Voorbereiding jaarrekeningcontrole

7.1 Verlofsparen

In de nieuwe cao voor gemeenten en die voor de SGO-sector is een nieuwe regeling voor verlofsparen opgenomen. De afspraken over verlofsparen gelden met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022. Een medewerker kan dus met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren opzijzetten voor later. Deze vakantie-uren verjaren niet.

Deze vormen van bovenwettelijke vakantie die de medewerker opzij kan zetten staan in de cao. Het lastige is dat de gemeente Huizen, net als veel andere organisaties nog geen actieve registratie heeft waarin medewerkers kunnen aangeven of en hoe ze verlof wensen te sparen. Toch zal de werkgever aan de werknemer moeten aangeven hoe zij verlof kunnen sparen in 2022.

De commissie BBV heeft stelling genomen dat bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook een onvoorspelbare afbouw kennen, waardoor hiervoor een voorziening dient te worden gevormd. De gemeente Huizen heeft een beoordeling gemaakt van de impact van deze CAO wijziging. De impact is circa € 200.000.

7.2 Schattingen in de jaarrekening tijdig beoordelen

De periode waarin de jaarrekeningcontrole plaatsvindt is voor u en voor ons een drukke tijd. Om die reden proberen wij, in samenwerking met u, de controle waar mogelijk te dynamiseren. Daarmee spreiden we de werkzaamheden iets meer over het jaar.

Een belangrijk element in iedere jaarrekening zijn de daarin opgenomen schattingen. Zoals u weet hebben we in onze controle hier specifiek aandacht voor, mede vanwege de mogelijkheid om via het doen van schattingen resultaten en waarderingen te beïnvloeden.

In het accountantsverslag over 2021 hebben we u geadviseerd om de procesgang rondom het maken van schattingen aan te scherpen en ook meer aandacht te besteden aan de beoordeling van uitkomsten van deze schattingen achteraf. Op die manier kunt u lering trekken uit de wijze waarop schattingen zijn gemaakt en dat gebruiken voor betere methoden nu en in de toekomst.

Voorzieningen zijn belangrijke posten waarin schattingen een grote rol spelen. Niet zelden zijn voorzieningen en de onderbouwing daarvan onderwerp van discussie tijdens de jaarrekeningcontrole. Wij hebben met u afgesproken dat we rond de jaarwisseling deze voorzieningen en schattingen, zoals de voorziening voor sociale zaken, voorbereiden. Ook constateren we dat het opvolgen van het advies om de uitkomsten van schattingen achteraf te beoordelen nog niet ter hand is genomen. Wij zullen daarom in ons accountantsverslag hierop terugkomen.

7.3 Fraude en continuïteit

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie, ondermijning en de naleving van andere wet- en regelgeving.

De aandacht voor het thema fraude en integriteit neemt de laatste jaren steeds verder toe. Het zorgt ervoor dat organisaties steeds vaker gevraagd wordt transparant te zijn in de visie, het beleid en het toezicht op het integer handelen in alle geledingen van de organisatie. Dat gaat dus niet alleen over fraude maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik, het hanteren van gedragscodes en de naleving van andere regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsomstandigheden en milieu. Dit geldt niet alleen op de werkvloer, maar vraagt ook iets van het gemeentebestuur.

De werkzaamheden die de accountant ten aanzien van het onderwerp fraude verricht en de bevindingen op hoofdlijnen worden steeds vaker opgenomen in een afzonderlijke paragraaf in de controleverklaring. Bij de gemeente Huizen wordt dat vanaf 2022 verplicht. Dat geldt overigens ook voor het onderwerp continuïteit.

Het doel van deze paragrafen is om beter duidelijk te maken welke werkzaamheden wij verrichten, en wat de verantwoordelijkheid van organisatie, college en Raad is om voldoende maatregelen ter voorkoming van fraude te treffen. De Raad heeft ook in dezen een toezichthoudende rol en dient deze zichtbaar in te vullen.

Los van de formele verplichtingen is het belangrijk om het gesprek hierover met elkaar te voeren. We hebben in de uitvoering van onze werkzaamheden gemerkt dat er aandacht is voor fraude en integriteit en dat een analyse is gemaakt. De zichtbaarheid van deze aandacht en de hieruit voortvloeiende maatregelen in de organisatie en op bestuurlijk niveau is echter beperkt.

De nieuwe kadernota rechtmatigheid gaat ervan uit dat decentrale overheden in hun jaarverslag een paragraaf opnemen over integriteit en frauderisico's. Deze wijziging in de kadernota sluit aan bij de algemene verplichting tot het rapporteren over belangrijke risico's in het jaarverslag en de uitbreiding van onze controleverklaring met ingang van het boekjaar 2022.

De accountant maakt zelf ook een inschatting van de frauderisico's binnen een organisatie, en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en te bezien of deze maatregelen effectief zijn.

De nieuwe paragraaf in onze controleverklaring zal gaan verwijzen naar de beschrijving die u zelf in het jaarverslag opneemt over continuïteit en over fraude. Daarmee sluit onze aanpak aan bij de door u en door ons geïdentificeerde frauderisico's en continuïteitsrisico's.

Bij de beoordeling van de continuïteit van een gemeente is sprake van de beoordeling van zowel de formele continuïteit als een materiele beoordeling. De eerste gaat over het voortbestaan van de organisatie als zodanig en op dat vlak heeft het rijk harde waarborgen getroffen. Uw continuïteit staat in dat opzicht dus niet ter discussie. Materieel kan het wel zo zijn dat activiteiten nu of in de toekomst, niet of anders worden vormgegeven als gevolg van externe of interne ontwikkelingen. Dat kan leiden tot aanpassing in taken, activiteiten, beleid, projecten of doelstellingen. Politieke keuzes daarin kunnen leiden tot bijvoorbeeld afwaardering van activa of de noodzaak om voorzieningen te treffen. Indien dat majeure financiële effecten heeft dienen ook deze in de continuïteitsbeoordeling of risicoparagraaf te worden betrokken voor zover deze niet al in de jaarrekening zijn verwerkt.

Op grond van de twee voorgaande bepalingen vragen wij u om in de grondslagen van de jaarrekening twee passages op te nemen met het standpunt van de gemeente ten aanzien van frauderisico's en de continuïteit. Deze tekst in de jaarrekening is het startpunt voor de teksten die wij opnemen in de verklaring. Wij verzoeken de gemeente Huizen om de passage inzake integriteit en fraude tijdig met ons te delen zodat wij samen op kunnen trekken in het uitwerken van deze nieuwe ontwikkelingen.

8 Afsluiting

Wij vertrouwen erop u met deze managementletter adequaat te hebben geïnformeerd en altijd bereid tot nadere toelichting. Uw medewerkers hebben zich ingespannen ons tijdens de controle optimaal te ondersteunen en daar bedanken wij hen van harte voor.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA